

SCENARIJ GOSPODARSKIH GIBANJ OB UPOŠTEVANJU DODATNIH UKREPOV EKONOMSKIH POLITIK

Poleg scenarija gospodarskih gibanj, ki upošteva sprejete proračunske dokumente in veljavne zakonske podlage, smo v Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj 2011 pripravili tudi scenarij gospodarskih gibanj, ob upoštevanju dodatnih predvidenih ukrepov ekonomskih politik, predstavljenih v Programu stabilnosti – dopolnitev 2011.

Zaradi nujnosti fiskalne konsolidacije in oslabiljenega potenciala za rast v srednjeročnem obdobju je vlada pripravila nabor ukrepov za izboljšanje javnofinančnega položaja. Doseganje načrtanih ciljev pri izvajanju strukturnih reform in zniževanju javnofinančnega primanjkljaja ter dolga bo imelo ključno vlogo pri ohranitvi dobre percepcije in zaupanja kreditodajalcev in posledično stabilnih virov financiranja za državo in zasebni sektor. K zmanjševanju primanjkljaja pa Slovenijo zavezujejo tudi določila Pakta stabilnosti in rasti, ki se bodo v prihodnje, kot glavni instrumenti usklajevanja in nadzora fiskalne politike v EU, še zaostri. Od pogojev zadolževanja zasebnega sektorja, ki se glede na razmere v domačem bančnem sektorju in pričakovano manjšo ekspanzivnost denarne politike v evrskem območju zaostrejujejo, bo namreč v veliki meri odvisno srednjeročno okrevanje slovenskega gospodarstva.

V nadaljevanju predstavljamo scenarij gospodarskih gibanj, ki upošteva učinke ukrepov, namenjenih pospežitvi konsolidacije javnih financ. Poleg ukrepov, ki so upoštevani že v osnovni napovedi, saj so bili sprejeti že v preteklih mesecih, v tem scenariju upoštevamo nabor ukrepov, ki so načrtani v Srednjeročnem javnofinančnem okvirju in nekatere dodatne predloge ukrepov na področju zaposlovanja in stabilizacije mase plač v javnem sektorju ter usklajevanja transferjev, ki so podlaga za pripravo Programa stabilnosti 2011.

Ukrepi se nanašajo na omejevanje rasti sredstev za zaposlene, investicij in subvencij ter na povečevanje učinkovitosti v sektorju država. Predviden letošnji 3-odstotni prihranek pri masi plač in ohranjanje dosežene ravni teh izdatkov v času konsolidacije bo deloma možno doseči z ukrepi, ki jih je vlada sprejela že lani, deloma pa s prerazporeditvami sredstev znotraj proračunov posameznih ministrstev. Predpostavili smo, da bo do prerazporeditev prišlo na izdatkih za investicije, blago in storitve ter subvencije, na področju zaposlovanja pa ta scenarij vključuje omejitev novih in nadomestnih zaposlitev v času konsolidacije. S tem bi dosegli omejitev skupnih javnofinančnih izdatkov v višini, ki bi bila enaka predvidenemu 3-odstotnemu znižanju mase plač v letošnjem letu. Od leta 2012 pa smo predpostavili, da se bo masa plač ohranjala na ravni letošnjega leta, pri čemer so v letu 2012 še možne prerazporeditve znotraj proračunov posameznih ministrstev, v letu 2013 pa naj bi se pokazali prvi rezultati ukrepov za racionalizacijo zaposlenih v javnem sektorju. Navedeni ukrepi bodo v skladu s cilji Srednjeročnega javnofinančnega okvirja privedli do načrtane javnofinančne konsolidacije, kar bo preprečilo poslabšanje relativnih pogojev zadolževanja Republike Slovenije, posledično pa prispevali k relativno ugodnejšim pogojem zadolževanja zasebnega sektorja.

Tabela 1: Primerjava nekaterih makroekonomskih kazalnikov osnovnega scenarija pomladanske napovedi in scenarija ob upoštevanju dodatnih ukrepov ekonomskih politik v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju

	Osnovni scenarij pomladanske napovedi		Scenarij z dodatnimi ukrepi ekonomskih politik	
	2011-2013	2014-2016	2011-2013	2014-2016
Bruto domači proizvod, realna rast v %	2,3	2,2	2,1	2,8
Izvoz proizvodov in storitev	6,6	5,9	6,9	7,2
Uvoz proizvodov in storitev	5,4	4,7	5,5	6,3
Zasebna potrošnja	0,8	1,1	0,7	1,5
Državna potrošnja	0,7	0,4	-1,2	-0,3
Investicije v osnovna sredstva	3,5	2,0	3,8	4,5
Zaposlenost, SNA, rast v %	-0,6	0,0	-1,0	0,3
Stopnja registrirane brezposelnosti, v %	12,2	12,0	12,9	12,6
Stopnja anketne brezposelnosti, v %	8,0	7,8	8,5	8,2
Povprečno število registriranih brezposelnih, v tisoč	115,0	111,1	121,1	116,5
Inflacija, povprečje leta	2,5	2,2	2,5	2,4

Vir: UMAR.

Učinki konsolidacije javnih financ bi na kratek rok sicer privedli do nekoliko nižje gospodarske rasti, srednjeročni obeti pa bi se v primerjavi z osnovnim scenarijem pomladanske napovedi izboljšali.

Predvideni ukrepi bi v letih 2011 in 2012 preko znižanja izdatkov države za investicije in potrošnjo, ob nižji potrošnji gospodinjstev znižali gospodarsko rast v vsakem letu za 0,4 o. t. v primerjavi z osnovnim scenarijem. Že v letu 2013, ko je za doseganje ciljnega primanjkljaja potreben dodaten fiskalni napor, kar se kaže v nadaljnjem padcu potrošnje države in njenih izdatkov za investicije, pa zaradi relativno boljših pogojev financiranja predvidevamo pospešitev rasti izvoza in investicij zasebnega sektorja, ki bi bili nekoliko višji kot v primeru odlašanja z javnofinančno konsolidacijo. Uresničitev načrtane konsolidacije in z njo povezana manjša potreba po zadolževanju pa bi pomenila tudi relativno manjša plačila obresti in s tem manjše izrinjanje izdatkov države, kot v primeru, da bi zaradi odlašanja konsolidacije dolg in cena zadolževanja zaradi poslabšanja percepcije kreditodajalcev naraščala.

Podobno kot pri gospodarski aktivnosti se ob uresničitvi ukrepov na področju zaposlovanja na kratek rok razmere poslabšajo, na srednji rok pa se ob hitrejši gospodarski rasti kot v osnovnem scenariju pomladanske napovedi tudi za rast zaposlovanja odpira več možnosti. Država je v preteklem obdobju predstavljala znaten vir novih zaposlitev, zato bo zamrznitev zaposlovanja v obdobju konsolidacije privedla do večjega padca zaposlenosti kot v osnovnem scenariju. Zaježitev zaposlovanja države bo v prihodnjih dveh letih povečala tudi skupno število brezposelnih, ki bo precej večje kot v osnovnem scenariju, zaradi česar bi bila kljub pričakovanemu zniževanju po letu 2013 tudi v tem obdobju brezposelnost višja kot v osnovnem scenariju pomladanske napovedi. Ker pa je takšna politika dolgoročno nevzdržna, scenarij po letu 2012 na tem področju upošteva sistemske ukrepe, predvsem aktivnosti za racionalizacijo nekaterih služb, ki bi zmanjšala potrebe po novih zaposlitvah.

Tabela 2: Scenarij gospodarskih gibanj ob upoštevanju dodatnih ukrepov ekonomskih politik

	2010	2011	2012
		SCENARIJ OB UPOŠTEVANJU DODATNIH UKREPOV	
BRUTO DOMAČI PROIZVOD, realno	1,2	1,8	2,2
BDP v mio EUR (tekoče cene)	36.061	36.743	38.509
BDP na prebivalca v EUR (tekoče cene)	17.597	18.003	18.831
BDP na prebivalca v USD (tekoče cene)	23.351	24.520	25.704
PREBIVALCI, ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST			
Število prebivalcev 30.6., v tisoč	2.049,3	2.041,0	2.045,0
Zaposlenost po SNA, rast v %	-2,2	-1,6	-0,9
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta, v tisoč)	100,5	115,0	124,2
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	10,7	12,3	13,2
Stopnja brezposelnosti po ILO v %	7,2	8,0	8,6
Bruto plače na zaposlenega, realno	2,1	0,2	0,8
- zasebni sektor	3,3	1,1	1,3
- javni sektor	-1,8	-1,9	-0,5
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega), realno	3,4	3,4	3,1
MENJAVA S TUJINO			
Izvoz proizvodov in storitev, realno	7,8	6,9	6,7
Izvoz proizvodov	10,2	7,7	7,4
Izvoz storitev	-1,1	3,4	3,3
Uvoz proizvodov in storitev, realno	6,6	4,7	6,0
Uvoz proizvodov	7,7	4,7	6,0
Uvoz storitev	1,1	4,7	6,0
SALDO tekočega računa plačilne balance, v mio EUR	-409	-773	-824
- delež v primerjavi z BDP v %	-1,1	-2,1	-2,1
Saldo menjave s tujino v mio EUR	84	2	169
- delež v primerjavi z BDP v %	0,2	0,0	0,4
DOMAČE POVPRAŠEVANJE, realno			
Končna potrošnja	0,6	0,3	0,1
v tem:			
Zasebna potrošnja	0,5	0,6	0,6
Državna potrošnja	0,8	-0,8	-1,3
Investicije v osnovna sredstva	-6,7	1,9	4,5
TEČAJ IN CENE			
Razmerje USD za 1 EUR	1,327	1,362	1,365
Realni efektivni tečaj - deflator CPI*	-1,4	-0,2	1,1
Inflacija (december/december)	1,9	3,0	2,7
Inflacija (povprečje leta)	1,8	2,2	3,0
Cena nafte Brent v USD / sod	79,6	110,0	115,0

Vir podatkov: do leta 2010 SURS, BS, 2011-2012 izračuni UMAR.

Opomba: * Rast vrednosti pomeni realno apreciacijo domače valute in obratno.